

TISKOVÁ ZPRÁVA

(Pod)financování

české vědy

Praha 18. listopadu 2008

Nedostatek financí pro vědu je tématem, o kterém představitelé vysokých škol často hovoří. Ze jde o oprávněnou nespokojenost, naznačuje hledání odpovědí na následující otázky: *Jaké problémy přinášejí nízké investice z prostředků MŠMT do výzkumné infrastruktury? Jak velké jsou nevýhody pražských vysokých škol, které nemají možnost dosáhnout na peníze ze strukturálních fondů EU? Jak komplikuje práci ve výzkumu a vývoji nesoulad evropské a české legislativy v oblasti financování? Jak přiblížit cenu práce vědce v ČR k evropskému průměru? Proč na vysokých školách tolik pociťují nedostatečné financování výzkumu ze soukromé sféry?*

Vysoké školy plní tři navzájem související a prolínající se úkoly - vzdělávat, zabývat se výzkumem a spolupracovat při přenášení výsledků výzkumu do praxe. Českým vysokým školám se nyní otevírají nové možnosti rozvoje, které kladou zvyšující se nároky na efektivní využití všech disponibilních zdrojů. Dynamický rozvoj terciárního vzdělávání v poslední dekádě prokázal jejich schopnost těchto možností využít, ale zároveň poukázal na neudržitelnost současného mechanismu financování, který neumožňuje získávat zdroje adekvátní nabízeným příležitostem.

Kvalita a tudíž i konkurenceschopnost univerzitního vzdělávání magisterského a doktorského stupně je závislá na úrovni výzkumu. Přesto do výzkumu a vývoje na vysokých školách v ČR plyne jen 17 % celkových výdajů na výzkum a vývoj (průměr EU-27 je 22 %). Výzkum a vývoj na vysokých školách v ČR je navíc financován téměř výlučně z veřejných zdrojů - v roce 2007 tvořily prostředky z veřejných zdrojů 91,6 % výdajů na výzkum a vývoj; dalších 4,5 % pocházelo ze zahraničních zdrojů a 3,2 % z vlastních zdrojů vysokých škol. Podnikatelský sektor se na financování výzkumu a vývoje na vysokých školách v ČR podílel pouze 0,7 % (stejnou hodnotu vykázalo i Slovensko). Tato hodnota nás řadí spolu se Slovenskem na poslední místo v rámci EU (průměr EU-27 je 6,5 %) a svědčí o nízkém zájmu podnikatelské sféry o financování výzkumu na vysokých školách. „*Většimu zájmu podnikatelské sféry o financování výzkumu na vysokých školách by nepochybně prospěly změny zákonů, které by daňově zvýhodňovaly ty podniky, které výzkum a vývoj na vysokých školách podporují,*“ zdůrazňuje **prof. Ing. Stanislava Hronová, CSc.**, prorektorka pro vědu a výzkum VŠE. Podniky by měly podporovat především aplikovaný výzkum, na který v současné době směřuje jedna třetina všech výdajů na výzkum a vývoj na vysokých školách v ČR.

TISKOVÁ ZPRÁVA

Připravovaná reforma systému výzkumu, vývoje a inovací, která by měla otevřít cestu pro větší účast soukromých a dalších subjektů, tj. pro vícezdrojové financování výzkumné činnosti, je jedním z kroků, které by měly pomoci situaci řešit. Předpokladem ale je, že prostředky ze soukromých zdrojů budou veřejné zdroje navyšovat a ne nahrazovat. „**Vícezdrojové financování je dlouhodobě ověřeným fungujícím principem v EU, je navíc systémem transparentním a informace jsou veřejně přístupné. Snad i tyto výhody a zkušenosti od našich evropských sousedů reforma zahrne a vezme na vědomí**“, říká k tomu **doc. Ing. Ivana Tichá, Ph.D.**, prorektorka pro vědu a výzkum ČZU.

Vícezdrojové financování však neznamená jen zapojení soukromých subjektů do podpory výzkumu a vývoje na vysokých školách. Pro období do roku 2013 jsou pro české vědce velkou výzvou strukturální a komunitární fondy EU. Systém financování výzkumu a vývoje v ČR se ale mnohdy řídí pravidly odlišnými od principů platných v EU. Za takovéto situace je nesnadné dodržovat přísná pravidla čerpání evropských grantů a současně respektovat ustanovení české legislativy. Evropské strukturální fondy ale mohou využívat pouze méně rozvinuté regiony, mezi které bohužel nepatří Praha. Pražským univerzitám se tímto prakticky uzavírá významný zdroj prostředků na tolik potřebnou modernizaci výzkumné infrastruktury, i když z hlediska výsledků vědecko-výzkumných aktivit a kvality lidských zdrojů splňují všechna ostatní potřebná kritéria. Jako výhodná možnost se pražským univerzitám nabízí 7. Rámcový program (7. RP) s rozpočtem 53 mld. EUR. „**Účast českých vědeckých týmů v projektech 7. RP je imperativem dnešní doby. Kromě získání finančních prostředků mají týmy i šanci kvalitněji rozvíjet své vědecké a vzdělávací činnosti v rámci spolupráce s dalšími evropskými pracovišti**“, říká **doc. Ing. Milan Pospíšil, CSc.**, prorektor pro vědu a výzkum, VŠCHT. Je nepochybné, že tato účast přispívá k odbornému růstu akademických pracovníků, doktorandů a studentů a zvyšuje mezinárodní renomé univerzity.

Výzkum, vývoj a inovace jsou v dnešní době hnací silou vyspělých ekonomik. Je zcela zřejmé, že tyto činnosti nemohou být prováděny zadarmo - vždyť i dřevní badatelé dostávali zapláceno od univerzit a mecenášů. Soukromé zdroje by se měly z velké části podílet na financování vývoje a inovací, výzkum (a zvláště pak základní výzkum) by měl být podporován z veřejných prostředků. „**Financování výzkumných institucí musí být odvozeno od jejich výzkumného a inovačního výkonu, nikoliv od jejich schopnosti lobbovat**“, říká **prof. RNDr. Bohuslav Gaš, CSc.**, prorektor pro vědu a výzkum UK. Je nadmíru jasné, že mají-li být prostředky vynaloženy efektivně, musejí být poskytnuty těm institucím či týmům, jež jsou špičkového výzkumu schopni.

Věda na vysokých školách je neoddelitelnou součástí jejich činnosti, přispívá ke zvyšování úrovně výuky a k lepší uplatnitelnosti absolventů v praxi. Pěstování vědy, zvláště v přírodovědných a technických oborech, je ovšem nákladnou záležitostí, a proto není samoúčelné, že si EU stanovila za cíl, aby na výzkum byly alokovány ve spolupráci veřejného a soukromého sektoru alespoň 3 % HDP. Zatím úspěšná snaha vysokých škol, ale i ústavů Akademie věd ČR, být vyspělým zemím alespoň v některých vědeckých oborech rovnocenným partnerem, může však v nepříliš dlouhém časovém horizontu přijít nazmar. „**Jestliže se stále bude prohlubovat propast mezi finančními prostředky na výzkum i platy vědců v zemích jako jsou skandinávské státy, Irsko a další a Českou republikou, bude naše snaha marná**“, dodává **Prof. Ing. Ladislav Musílek, CSc.**, prorektor pro vědu a výzkum ČVUT.

* *

TISKOVÁ ZPRÁVA

Pražské vysoké školy chtějí v praxi ukázat a přiblížit široké veřejnosti, co obnáší práce vědce, a proto již podruhé organizují akci

DEN VĚDY NA PRAŽSKÝCH VYSOKÝCH ŠKOLÁCH – SCIENTIA PRAGENSIS.

Mladí lidé i široká veřejnost budou mít v rámci této akce příležitost pohovořit s vědci, vidět některé výsledky jejich práce a dozvědět se řadu zajímavých informací. Vyslechnout si mohou např. přednášky na téma: Římské právo, geneticky modifikované organizmy, ptačí říše, vývoj české populace, chemická robotika a další. DEN VĚDY se koná v **pátek 21. listopadu 2008 od 9:30 hodin na Vysoké škole ekonomické v Praze**. Záštitu nad akcí převzal primátor hlavního města Prahy Pavel Bém.

Více informací je k dispozici na www.sciprag.cz.

* * *

Kontakt a informace pro média:

Česká zemědělská univerzita v Praze, navazující na stoletou tradici zemědělského vysokého školství u nás, je předním a mezinárodně srovnatelným centrem vysokoškolského vzdělávání a výzkumu v oblasti věd o živé přírodě, včetně jejich interdisciplinárního propojení s vědami ekonomicko-manažerskými či sociálními. V současné době studuje ve všech formách studia na 5 fakultách ČZU (Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů, Fakulta lesnická a dřevařská, Fakulta životního prostředí, Provozně ekonomická fakulta, Technická fakulta), jednom vysokoškolském ústavu (Institut tropů a subtropů) a na celouniverzitním pedagogickém pracovišti (Institut vzdělávání a poradenství) v 46 akreditovaných bakalářských, 49 magisterských a 33 doktorských studijních oborech (10 z nich je v angličtině) přes 22 tisíc studentů. Absolventi ČZU nacházejí díky své univerzální přípravě kombinované s odbornou specializací uplatnění v široké škále různých profesí v ČR i v zahraničí. ČZU má se svými zahraničními partnery uzavřeno celkem 202 bilaterálních dohod v rámci programu EU - LLP Erasmus a 61 smluv o vzájemné spolupráci a v roce 2007 se stala členem sdružení 7 špičkových evropských univerzit působících v oblasti věd o živé přírodě – Euroleague for Life Sciences. Hlavní výzkumná zaměření, v nichž pracovníci ČZU dosáhli významných úspěchů, jsou oblasti biotechnologií, využívání alternativních zdrojů energie a celkové ochrany životního prostředí, ale i sféra rozvoje venkova, ekonomiky a řízení. Bližší informace naleznete na www.czu.cz.

České vysoké učení technické v Praze patří k největším a nejstarším technickým vysokým školám v Evropě. V současné době studuje na sedmi fakultách ČVUT (stavební, strojní, elektrotechnická, jaderná a fyzikálně inženýrská, architektury, dopravní, biomedicínského inženýrství) více než 24 000 studentů. Pro akademický rok 2008/09 nabízí ČVUT v Praze svým studentům 60 studijních programů a v rámci nich 262 studijních oborů. ČVUT vychovává moderní odborníky, vědce a manažery se znalostí cizích jazyků, kteří jsou dynamičtí, flexibilní a dokáží se rychle přizpůsobovat požadavkům trhu. ČVUT je na vynikající úrovni i v řadě oblastí výzkumu. Jen jako příklady bez nároků na úplnost je možné zmínit výzkum a vývoj nových obráběcích strojů, informační vědy, kybernetiku, lasery a jejich aplikace, využití ionizujícího záření, problematiku bezpečnosti v dopravě, fyziku a technologie materiálů, ale i tak vysoce teoretické obory, jako je matematická fyzika. ČVUT podporuje vznik společných výzkumných laboratoří pro nutnou potřebu provázanosti výuky a praxe. Více informací najdete na <http://www.cvut.cz>.

Univerzita Karlova v Praze má 17 fakult – z toho 14 v Praze, dále jednu v Plzni (Lékařská fakulta) a dvě v Hradci Králové (Lékařská a Farmaceutická fakulta). Na UK v současnosti studuje téměř 49 000 studentů

TISKOVÁ ZPRÁVA

(zhruba 1/5 všech studentů ČR) a celkem je zde akreditováno přes 300 studijních programů s více jak 600 studijními obory. UK má uzavřeno celkem 450 bilaterálních smluv a na cca 180 mezinárodních partnerských smluv se zahraničními univerzitami. Z univerzity vzešlo mnoho významných osobností, mezi nimi i nositel Nobelovy ceny za chemii Jaroslav Heyrovský. K významným úspěchům vědy a výzkumu z poslední doby patří např. studie pracovníků **Přírodovědecké fakulty** pod vedením Roberta Černého vrhající nové světlo na vznik a vývoj zubů nebo příspěvek Lva Klebanova z Matematicko-fyzikální fakulty o synergii rakovinných genů. Za své celoživotní dílo letos obdrželi děkan Katolické teologické fakulty profesor Ludvík Armbruster a historik Josef Petráň z Ústavu dějin UK Medaile za zásluhy. Více podrobností na: www.cuni.cz.

Vysoká škola ekonomická v Praze je největší ekonomickou univerzitou v České republice. V současnosti se zde vzdělává více než 17 tisíc studentů na 6 fakultách. Těmi jsou Fakulta financí a účetnictví, Fakulta mezinárodních vztahů, Fakulta podnikohospodářská, Fakulta informatiky a statistiky, Národohospodářská fakulta a Fakulta managementu v Jindřichově Hradci. Absolventi VŠE zastávají významné funkce v soukromém i veřejném sektoru. Nejvíce jich směřuje do různých odvětví průmyslu a služeb, obchodu, marketingu, bankovníctví, veřejné správy, účetnictví, auditu, cestovního ruchu a do oblastí informačních technologií. Čestný titul doktor honoris causa VŠE převzala řada významných českých i zahraničních ekonomů, např. nositelé Nobelovy ceny prof. Robert A. Mundell, prof. Milton Friedman či prof. Gary S. Becker. Více informací na www.vse.cz.

Vysoká škola chemicko-technologická v Praze se svými čtyřmi fakultami je největší technickou univerzitou s výukou chemie a příbuzných oborů ve střední Evropě. Na VŠCHT Praha studuje 4 000 studentů, z nichž je více než 15 % v doktorských studijních programech. VŠCHT Praha patří mezi nejuspěšnější české university a vysoké školy v hodnocení výsledků vědy a tradičně úspěšnou spolupráci s průmyslem. Výzkumné aktivity představují významný zdroj příjmů VŠCHT Praha, v r. 2008 podíl základního a aplikovaného výzkumu na celkovém ročním obrátu překročil hranici 55 %. Kvalitních výsledků je dosahováno i v rámci mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji, objem finančních prostředků získaných pro řešení prestižních evropských projektů 7. Rámcového programu již přesáhl 3 mil. €. Velmi dobré výsledky výzkumu a vývoje výrazným způsobem ovlivňují i oblast pedagogiky a vzdělávání. Každému studentovi se otevírá přístup ke špičkovým analytickým přístrojům a technologiím, nabízejí se rovněž možnosti zahraničních stáží. Magisterský či doktorský diplom je následně vstupenkou k dobře ohodnocenému uplatnění doma i v zahraničí. Mezi významné absolventy VŠCHT Praha patří např. prof. Otto Wichterle, objevitel kontaktních čoček, nebo prof. Vladimír Prelog, nositel Nobelovy ceny za chemii. Více informací na www.vscht.cz.

Kontakty pro média:

Česká zemědělská univerzita v Praze

Mgr. Eva Maraulasová
Tisková mluvčí PEF ČZU
E-mail: maraulasova@pef.czu.cz
Tel.: 224 382 231

České vysoké učení technické v Praze

Mgr. Andrea Vondráková
Vedoucí odboru vnějších vztahů
E-mail: vondrako@vc.cvut.cz
Tel.: 224 353 423
GSM: 605 763 506

TISKOVÁ ZPRÁVA

Univerzita Karlova v Praze

Mgr. Václav Hájek

Vedoucí odboru vnějších vztahů

E-mail: tiskovy.mluvci@cuni.cz

Tel.: 224 491 248

Vysoká škola ekonomická v Praze

Ing. Jan Martin Rolenc

Oddělení public relations

E-mail: pr@vse.cz

Tel.: 224 095 754

GSM: 723 770 696

Vysoká škola chemicko-technologická v Praze

Ing. Hana Bartková, Ph.D.

Oddělení pro vědu a výzkum

E-mail: hana.bartkova@vscht.cz

Tel.: 220 443 657

Pozn.: Údaje byly převzaty z Českého statistického úřadu.